

Borut Gombač

ELA NA OTOKU KIGANI

Liki

ELA

NEJC

INGA

JERNEJ

KREDA

GOBA

POVEČEVALNO STEKLO

ŠESTILO

TABLA

OKNO

GLOBUS

1. Slika

UČILNICA

Tema. V temi se belo zablešči.

KREDA: *(Piše po Tabli z velikimi belimi črkami.) ČEPRAV ŽE ZNAM PISATI, ŠE VEDNO NE ZNAM GOVO (Ker ji zmanjka prostora, potrka na Tablo.)*

Ob vznožju Table smrči Goba. Kreda trka močneje in močneje. Končno se Goba prebudi, široko zazeha, se pretegne in leno zbriše zapisano. Kreda hoče pisati dalje, pa se ne more spomniti, kaj je hotela napisati. Tedaj se iz teme izvije Povečevalno steklo.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Gobi.) Vidiš, lenobica spužvasta, zaradi tebe je uboga Kreda pozabila, kaj je hotela napisati!*

Medtem ko je Goba vse bolj žalostna in Kreda vse bolj nestrpna, si Povečevalno steklo od blizu skrbno ogleduje Tablo.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Nenadoma vzklikne.) Že vidim! Napisala je: »Čeprav že znam pisati, še vedno ne znam govo ...«*

KREDA: *(Napiše z velikim olajšanjem.) RITI.*

Preden pa Goba, ki ni prav nič več žalostna, izbriše napisano, se iz teme zavrti Šestilo in v velikih belih krogih zapleše po Tabli.

ŠESTILO: *(Hihitaje.) Riti! Riti! Riti!*

Povečevalno steklo se znova povsem približa Tabli.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Resnobno.) Če prav vidim, to niso riti, ampak čisto navadni krogi.*

ŠESTILO: *(Žalostno.) Čisto navadni krogi?*

POVEČEVALNO STEKLO: *In kolikor jaz vem, krogi še prdniti ne znajo.*

ŠESTILO: *(Še bolj žalostno)* Ne znajo?

POVEČEVALNO STEKLO: No, vsaj jaz še nisem videlo kroga, ki bi prdnil. Kaj šele takega, ki bi ... *(Se zahihita.)*

ŠESTILO: Prav imaš, to so čisto navadni krogi.

Glasba.

ŠESTILO song:

**Ko se zapičim natančno v sredino
in se zarolkam čez površino,
namesto telesa narišem bel krog,
ki je brez glave, brez rok in brez nog.**

**Če bi mu zrasla vsaj ena kocina,
bi vzvalovila pusta gladina.**

Pa bi se usta odprla v nasmeh.

Pa bi sijalo sonce v očeh.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Šestilu.)* Pamet okrogla! Riti od - govoRITI! Kreda je napisala: »Čeprav že znam pisati, še vedno ne znam govoRITI.«

KREDA: *(Napiše)* OD VSEH GLASOV POZNAM LE *(Potrka po Tabli.)* IN *(Se podrgne ob Tablo, da se zasliši oglušujoče cviljenje.)*

Tabla zažari v vsej svoji velikosti. Trese se, a se ne more odtrgati od stene.

TABLA: *(Se krohota.)* Nehaj! To me žgečka. Saj veš, da se ne morem braniti. Nehaj! Nehaj! Znorela bom od smeha!

Povečevalno steklo si čisto ob blizu ogleduje mesto, kamor se je podrgnila Kreda.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Zamišljeno.)* Ne, tega pa resnično ne znam

prebrati.

OKNO: *(Se nenadoma oglasi z desne.)* Pomagalo ti bom. *(Dvigne rolo.)*

Po prostoru se razlije svetloba.

POVEČEVALNO STEKLO: Še slabše. Zdaj je nevidno še bolj vidno. Oziroma nevidno. *(Vase.)* Oh, kako rado bi kdaj videlo nevidno!

OKNO: Oh, kako rado bi bilo vidno! Pa kaj, ko vsi le srepe zrejo skozi mene. In me v resnici sploh nihče ne vidi.

Glasba.

OKNO song:

Skozme zreš, ko sonce vzhaja,

ko slepi in ko zahaja.

Kar je zunaj, je razvidno,

če sem čisto in nevidno.

Skozme zreš: »Glej, glej, sraka,

sredi šolskega dvorišča kaka!«

Kar je zunaj, je razvidno,

če sem čisto in nevidno.

ŠESTILO: (Oknu.) Toda, kako ti uspe tako lepo razpršiti žarke?
(Zasanjano.) Oh, kako si želim, da bi tudi mojim krogom in krožcem kdaj zrasli žarki in se razlili čez mesta in pokrajine!

TABLA: Mesta? In pokrajine? (Zasanjano.) Oh, kako rada bi jih videla! Pa se ne morem odtrgati od stene. Le kam vodijo vse te ...?

GLOBUS: (Se zavrtinči s katedra.) Prav dobro vem, kam vodijo vse te poti, ceste in tiri. Prav dobro vem, koliko je mostov, kako globoke so doline, kako visoke so gore. (Zasanjano.) Oh, kako rad bi se povzpel na kakšno goro, hrib ali vsaj na griček v peskovniku. Pa kaj, ko so vsi grički, hribi in gore že na meni.

TABLA: Poletela bi nad njimi.

Glasba.

TABLA song:

Če me žgečkaš, se vase smejim.

Če me loviš, ti ne ubežim.

Na zid pritrjena predse strmim,

z razprtimi krili v sebi čepim.

Če name narišeš formulo ena,

se ne premaknem - v start potopljena.

Z razprtimi krili v sebi čepim,

nad mesta in reke ne odletim.

GLOBUS: Prav dobro vem, kam tečejo reke, kako globoko so razčlenjene obale jezer in morij. (*Zasanjano.*) Oh, reke, jezera in morja, kako rad bi zaplaval v vaši mehki modrini! Ali pa vsaj takole – pljusk – namočil noge! Ali vsaj mezinec! Ali vsaj noht na mezincu! Pa kaj, ko so vse reke, vsa jezera in vsa morja tega sveta že na meni.

Glasba.

GLOBUS song:

Plavam v neskončnem modrem vesolju,

pa vendar sem živ le kot riba v olju.

Prav vse na svetu se z mano vrti,

ker plešem okoli svoje osi.

Od tal se ne dvignem niti za pest,

ko splezam na beli Mount Everest.

Prav vse na svetu se z mano vrti,

ker plešem okoli svoje osi.

POVEČEVALNO STEKLO: (*Si ga skrbno ogleduje z vseh strani.*) Res je.

Tukaj so vse reke, vsa jezera, vsa morja tega sveta.

Čeprav so nekako ... nekako ...

KREDA: (*Napiše.*) SUHA.

GLOBUS: (*Zelo žalostno.*) Suha! Tako suha!

Goba briše Tablo in joka.

TABLA: Uš! Tale pa ni suha, ampak mokra.

V učilnico prijoka Ela.

OKNO: (Proti Eli.) Tudi tale je bolj mokra.

GLOBUS: A dežuje?

ELA: (Vzame Kreda in napiše na Tablo) N + E

ŠESTILO: (Belo obkroži napisano.) N plus E je NE. Pravi, da NE. Da NE dežuje.

POVEČEVALNO STEKLO: (Se približa napisanemu.) Pamet okrogla! N je NEJC. PLUS je IN. E je ELA. NEJC in ELA!

TABLA: Mislila sem, da ne znaš prebirati nevidnega.

POVEČEVALNO STEKLO: Pa saj tukaj ni ničesar nevidnega.

Glasba.

POVEČEVALNO STEKLO song:

**Iz bele pike zraste kreda,
Iz male črke velika beseda,
Izgubljena peška je najdeni grozd,
sedem kocin se razraste v pragozd.**

**Sedem je osem, devet je deset,
en sam mušji drekec smrdi kot sekret.**

**Popek nabrekne v zeleno nebo,
kar vidim, je več, kot vidi oko.**

Ela vzame Gobo, zbriše črko E in začne še bolj krčevito jokati.

TABLA: Uš! Koliko mokrote!

OKNO: To je prava ploha.

GLOBUS: Kaj je to? Se je strgal oblak?

ŠESTILO: Sprašuješ, kaj je to? To je čisto navaden N. N plus nič je N. N in nič več kot N. Zato N ni ne ploha in ne strgan oblak.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Se približa napisanemu.)* Pamet okrogla! N je NEJC. PLUS je IN. *(Strmi v izbrisano.)* Ne, tega pa ne morem povečati. Tukaj ne vidim ničesar.

OKNO: Ne pozabi, da si povečevalno steklo.

POVEČEVALNO STEKLO: Še slabše! Če ni nič ... oziroma, če je nič in ga povečam, vidim še manj ... oziroma vidim še večji nič. Kar je še bolj zanič. Razumeš?

OKNO: Čisto nič!

Ela vzame Kredo, napiše tja, kjer je bila nekoč črka E, črko I in začne tako jokati, da si vsi zatiskajo ušesa.

TABLA: Pa saj se bom še prehladila od vse te mokrote.

OKNO: Pravo monsunsko deževje.

GLOBUS: Sprašujem se, če je to vesoljni potop.

ŠESTILO: Ni. N plus I je NI. Torej NI vesoljni potop.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Se približa napisanemu.)* Pamet okrogla! N je NEJC. PLUS je IN. I je INGA. NEJC in INGA.

GLOBUS: Inga? Kakšna Inga?

TABLA: Pred dvema tednoma je prišla iz glavnega mesta.

OKNO: Tista, ki jo črna limuzina pripelje v šolo.

Ela jezno zbriše napisano in se zasanjano zazre skozi Okno.

TABLA: *(Povečevalnemu steklu.)* Kam gleda?

POVEČEVALNO STEKLO: Ne vidim tako daleč. Vidim samo to, kar je blizu in bliže od blizu. *(Oknu.)* Kaj vidi?

OKNO: Mene že ne.

TABLA: Dvorišče? Cestišče? Križišče? Smetišče?

GLOBUS: Ne zanima me, kaj vidi. Vse to že poznam. Rad bi stopil na griček v peskovniku, rad bi namočil palec v vodo in rad bi vedel, zakaj je zmeraj tako zgodnja.

TABLA: Zato, da lahko Nejc še pravočasno prepíše njeno domačo nalogo.

POVEČEVALNO STEKLO: Če se prav spomnim, ga ni bilo že ves teden.

OKNO: Če sem prav videlo, se Nejc že ves teden družil le s tisto ... *(Se zdrzne.)* Prihaja! Nejc prihaja!

Ela se nenadoma odtrga od Okna, stopi h Globusu in ga zavrti.

GLOBUS: *(Se zavrti.)* Aaaa seeee speeeet pripeljeee s tistoooo ...?

OKNO: Ne, sam je. S kolesom. Nanj je včasih povabil Elo.

Nejc pridirja v učilnico.

NEJC: Zdravo!

Ela se ne zmeni zanj, ampak se še kar naprej užaljeno ukvarja z Globusom.

NEJC: *(Se ji priliznjeno približa.)* Ela! Ela! *(Vzame iz torbice zvezek in peresnico.)* Bi mi lahko ...?

ELA: Ne!

NEJC: Ampak ...

ELA: Včeraj si imel dovolj časa.

NEJC: Včeraj? Nisem ... Moral sem ... moral sem ...

ELA: Moral si k Ingi.

NEJC: Ne, ni res, moral sem ...

ELA: Me sploh ne zanima. In tudi časa nimam. Iščem namreč ... iščem ... (*Zavrti Globus.*)

NEJC: Indijo Koromandijo?

ELA: Ne. Iščem ... iščem otok, ki ga ni.

NEJC: Otok Kigani? Nikoli slišal. Ti lahko pomagam?

ELA: Če se prav spomnim, moraš napisati domačo nalogo.

OKNO: O ne, prihaja!

ŠESTILO: A domača naloga?

OKNO: Ne - naloga, ampak tista nadloga.

NEJC: (*Zavrti Globus.*) Otok Kigani? Je bolj na severu ali bolj ...?

INGA: (*Vstopi brez pozdrava v učilnico.*) Nejc, zakaj me nisi počakal?

NEJC: (*Zmedeno.*) Hotel sem ... ampak ... se pravi, moral bi še prepisati domačo nalogo. Pa tudi ... nekako ... kaj vem ...

INGA: (*Osuplo strmi vanj, potem zvito.*) Nekaj imam zate.

NEJC: (*Zavrti Globus.*) Otok Kigani? Je bolj na jugu?

INGA: Nekaj enkratnega!

NEJC: (*Se ne zmeni zanjo.*) Morda pa je tukaj, tik pod ekvatorjem ...

INGA: Take igrice gotovo še nisi videl. Oči mi jo je prinesel iz Amerike.

NEJC: Ali pa je ta tvoj otok sredi ... *(Se nenadoma obrne k Ingi.)*
A prav iz Amerike?

INGA: Da. Sediš v super hitrem vesoljskem plovilu. Pod krili ima
sedem vrst orožij.

NEJC: *(Se približa Ingi.)* Sedem? Mi boš pokazala?

ELA: Kaj pa otok Kigani? Morda je sredi Tihega oceana.

INGA: Kakšna traparija, otok, ki ga ni! Si pa res neumna. Če ga
ni, potem ga že ne moreš najti. Pridi Nejc! *(Zapusti učilnico.)*

ELA: Nejc! Domača naloga! Si pozabil?

NEJC: Pa saj mi je sploh nisi hotela pokazati. Kar pojdi na tisti
tvoj prismuknjeni otok in me pusti pri miru! *(Zapusti učilnico.)*

ELA: *(Zajoče.)* Ti ... ti ...!

Glasba.

ELA song:

***(Kredi.)* Kako izreči,**

kar srce napiše

***(Gobi.)* in zbrisati,**

kar solza riše?

***(Šestilu.)* Kako očrtati,**

združiti v dvoje,

***(Povečevalnemu steklu.)* Povečati**

vse tvoje v moje?

***(Oknu.)* Kako spoznati**

**lažniv obraz,
(Tabli.) razpreti krila
čez otožni čas?
(Globusu.) Kako priplavati
z morja noči
in se zbuditi
na otoku, ki ga ni?**

Na okenskem steklu se med pesmijo nenadoma pojavijo oči in usta. Goba, ki jih prva opazi, veselo zapleše po prostoru.

KREDA: *(Nenadoma spregovori.)* T-t-t-tega ne morem več prenašati!

TABLA: *(Se odlepi od stene.)* Kreda je spregovorila!

ŠESTILO: *(Nariše sonce.)* Ti pa si se odlepila od stene, da se mi je ta krog čisto ... !

OKNO: *(Šestilu.)* Če prav vidim, si narisalo sonce!

GLOBUS: *(Oknu.)* Čeprav vidim, vidim tvoj obraz!

POVEČEVALNO STEKLO: *(Se skloni h Globusu.)* In jaz vidim otok Kigani.

GLOBUS: Otok Kigani? Na meni? Torej se vendarle ne poznam do konca. Če je na meni otok, ki ga ni, je na njem gora, ki je ni. Nanjo bom lahko splezal. In je okoli otoka morje, ki ga ni. Vanj bom lahko namočil noge. Juhej! Juheeej! *(Se začne vrteti.)*

Skupaj z Globusom se zavrtijo Ela, predmeti in sploh ves prostor.

2. Slika

OTOK KIGANI

Na otoku Kigani. Sprva gol gorat otok, kasneje zelen in pisan. Slišimo mehko bučanje morja. Liki iz prvega dejanja radovedno strmijo v Elo.

ELA: *(Si menca oči in se trese od mraza.)* Kje ... kje sem? Mi lahko, prosim, kdo pove ...?

OKNO: Me vidiš?

ELA: Seveda vas vidim.

OKNO: *(Se ponosno obrne.)* Tudi s te strani?

ELA: Tudi s te – seveda. Rada bi vas vprašala ...

KREDA: Hja, se pravi, mislim ... lahko odgovorim jaz? Tako se mi namreč govori.

ELA: Lahko. Zakaj pa ne?

KREDA: A res lahko? Se pravi, hočem reči, ti si tako rekoč, želim povedati, torej, kako se naj najbolj primerno izrazim, kako naj povem, svečano izjavim, ti razložim, kratko malo ... Uh, kako lepo je govoriti!

ELA: *(Zmedeno.)* Bojim se, da vas nisem povsem razumela.

KREDA: A da ne? Se pravi, zdajle ti bom razložila, že v naslednjem trenutku, pravkar, že skoraj odgovarjam ...

POVEČEVALNO STEKLO: *(Narahlo odrine Kreda.)* Zebe jo!

ELA: Brrr! Res me nekoliko zebe!

ŠESTILO: To bomo takoj popravili. *(Na nebu nariše sonce.)*

Iz tal začno poganjati nenavadne cvetlice in drevesa. Bučanju morja se pridruži ptičje petje.

ELA: Kako prijetna toplota! In kako ste tukaj vsi prijazni! Pa kako lepe rože! Kje sploh sem? Kdo tako čudovito poje? Še nikoli nisem slišala česa podobnega.

GLOBUS: Na meni si. In vendarle nisi na meni. Si na otoku Kigani. Tista pesem je pesem oceana. Ne moreš si misliti, kako prijetno je plavati v njem.

ELA: Otok Kigani? Ocean? Še nikoli ga nisem videla.

POVEČEVALNO STEKLO: *(Ji ponudi sladoled.)* In tole je sladoled.

KREDA: *(Prinese limonado.)* In tole je, kako naj to, kar imam ta trenutek v rokah, najboljšo opišem, se pravi takšni pijači, ki vsebuje limono in ...

POVEČEVALNO STEKLO: *(Vzame Kredi limonado in jo izroči Eli.)* Limonada!

ELA: Ne morem verjeti! Če bi Nejc lahko vse to ...

OKNO: Poglej me v oči in me dobro poslušaj: pozabi nanj!

TABLA: *(Prifrči z neba.)* Pozabi nanj, ki uničuje vse, kar je. Raje si oglejva to, česar ni. Splezaj name, da poletiva malo naokoli.

POVEČEVALNO STEKLO: In hitro se vrnita. Eli bi rado pokazalo rože, ki jih ni.

GLOBUS: Pohitita! Elo bi rad popeljal na goro, ki je ni. Potem ... potem gremo pa vsi skupaj plavat v morje, ki ga ni.

Ela odleti na Tabli. Razigrana verzija melodije Eline pesmi iz prvega dejanja. Menjavajo se prizori, polni nenavadnih pokrajin, živali in rastlin. Čez čas pa se vrtljak prizorov vendarle ustavi.

ELA: Tri dni sem že tukaj. To so najlepši dnevi mojega življenja. Tega, dragi prijatelji, ne bom nikoli pozabila. *(Zasanjano.)* In vendar ... Če bi tudi Nejc lahko vse to ...

KREDA: Kako naj ti vendar jasno in glasno razložim, da ... se pravi, če stvar dobro pretehtamo z obeh strani, če uporabimo vse argumente za in vse argumente ...

OKNO: Poglej me v oči! Kaj ti govorijo?

POVEČEVALNO STEKLO: Govorijo ti, da pozabi tistega nehvaležneža.

ELA: Toda, Nejc ...

TABLA: Pridi! Ponesem te višje kot kdajkoli.

Poletita.

ELA: O, ko bi Nejc lahko vse to videeeel!

Nejc in Inga prihrumita z raketo čez prizorišče.

NEJC: *(Protí Eli in Tabli.)* Poglej, kako čuden ptič!

INGA: Sestreliva ga! Gotovo je marsovec.

NEJC: Kaj pa če ...?

INGA: Sestreliva ga, preden sestrelí on naju!

NEJC: Sestreliva! Sestreliva!

Pok. Tema.

3. Slika

UČILNICA

Ela sklonjena nad Globus. Joče. Vstopi Nejc.

NEJC: Ta pa se še vedno cmeri.

ELA: Oh, Nejc, ti. Kako sem te vesela! Če bi vedel, kje sem bila? Kaj vse sem videla in doživela?

NEJC: Ne razumem. Kaj praviš?

ELA: Letela sem s Tablo.

NEJC: Letela si s Tablo?

ELA: Da. In plavala z Globusom.

NEJC: Plavala z Globusom?

ELA: S Povečevalnim steklom sem nabirala rože. Takšne najdeš le na otoku Kigani.

INGA: *(Privihra v učilnico.)* A ta neumnica še vedno išče tisti trapasti otok.

NEJC: Pravi, da je bila tam. Da je letela s Tablo. Da je plavala z ...

INGA: Letela s Tablo? Kakšna bedarija! Pridi, Nejc! Saj vidiš, da ni pri pravi. Greva raje še enkrat ...

NEJC: Kar sama pojdi. Naveličal sem se. Vse nezemljane sva že zdavnaj uničila. *(Stopi h Globusu.)* Kje praviš, da je ta otok?

INGA: Ampak, Nejc ...

NEJC: *(Zavrti Globus.)* Je bolj na vzhodu ...?

INGA: *(Se nenadoma domisli.)* Saj res, pravkar sem se spomnila, še eno igrico imam. Naravnost iz Hongkonga.

NEJC: *(Še vedno vrti Globus.)* ... ali bolj na zahodu? *(Se nenadoma obrne k Ingi.)* Iz Hongkonga?

INGA: Sediš v super hitrem vesoljskem plovilu ... Ne, ne sediš v plovilu, ampak kar v izstrelku.

NEJC: V izstrelku? Vauuu! Mi boš pokazala.

ELA: Toda, Nejc, otok Kigani?! Hotela sem te povabiti nanj.

NEJC: Pa menda ne misliš, da sem ti verjel. Kdo drug naj gre s teboj. Kakšen tepček, ki ti bo verjel. Ti ... ti prismuknjena lažnivka!

JERNEJ: *(Se nenadoma prikobaca iz dvorane na oder.)* Ponovi, če si upaš?

NEJC: Glej ga glej, petelinčka! Od kod se je le vzel?

JERNEJ: Ti že pokažem, kdo je petelinček! *(Se zapodi v Nejca.)*

INGA: *(Povleče Nejca k sebi.)* Pridi! Saj vidiš, da je tudi ta malce čez les. Prav gotovo je tudi on padel s kakšne leteče table.

Nejc in Inga krohotaje zapustita učilnico. Jernej in Ela strmita drug v drugega in se sploh ne zmenita za krohot.

ELA: Kdo pa si ti?

JERNEJ: *(Pokaže v dvorano.)* Tamle v zadnji klopi sedim.

ELA: A veš, da te do danes sploh nisem opazila? Kot da te ne bi bilo.

JERNEJ: Pa sem. Sem. Ves čas sem. In verjamem ... verjamem v leteče table in plavajoče globuse. Verjamem v govoreče krede. Verjamem v otok Kigani.

ELA: *(Vsa srečna.)* Verjameš? Razkažem ti ga. Toda ne zdaj. Kmalu se bo začel pouk. Dobiva se takoj po šoli. *(Ga cmokne na nos.)*

JERNEJ: *(Zmedeno.)* P ... p ... prav!

KREDA: *(Napiše na Tablo.)* J + E

POVEČEVALNO STEKLO: *(Se približa napisanemu.)* J je Jernej. PLUS je IN. JERNEJ in ELA!

ELA: Veš, Jernej, morda pa se mi je samo sanjalo in v resnici
otoka Kigani sploh ni.

ŠESTILO: *(V obliki srčka obkroži napisano.)* J plus E je JE. Pomeni,
da otok Kigani JE. JE!

Vsi se zasmeyjo. Glasba. Song.

GLOBUS: Na goro splezal sem te dni,
ker to je otok Kigani.

VSI: Ker to je otok Kigani.

TABLA: Frčala sem vse do noči,
ker to je otok Kigani.

VSI: Ker to je otok Kigani.

OKNO: Poglej naravnost mi v oči,
ker to je otok Kigani.

VSI: Ker to je otok Kigani.

POVEČEVALNO STEKLO: V kar se zazreš, to zacveti.

ker to je otok Kigani.

VSI: Ker to je otok Kigani.

ŠESTILO: Narišem sonce z lasmi,

ker to je otok Kigani.

VSI: Ker to je otok Kigani.

**KREDA: A, u, g in ž in i,
ker to je otok Kigani.**

VSI: Ker to je otok Kigani.

**ELA, JERNEJ: Ostani moj do konca dni
prelepi otok Kigani.**

VSI: Prelepi otok Kigani.

Ko se pesem konča, zaslišimo Gobo, ki glasno smrči ob vznožju table.

ZASTOR